

Дело C-415/20**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

7 септември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Finanzgericht Hamburg (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

20 август 2020 г.

Жалбоподател:

Gräfendorfer Geflügel- und Tiefkühlfeinkost Produktions GmbH

Ответник:

Hauptzollamt Hamburg

Предмет на делото в главното производство

Искане за заплащане на лихви върху сумата на незаконосъобразно отказани възстановявания при износ и незаконосъобразно наложени санкции

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Трябва ли да се приеме, че произтичащото от правото на Съюза задължение на държавите членки да възстановяват с лихви данъците, митата и таксите, събрани в нарушение на правото на Съюза, е налице включително когато възстановяването се налага не вследствие на констатация на Съда на Европейския съюз, че уредбата, представляваща правното основание за събирането им, е приета в нарушение на правото на Съюза, а вследствие на дадено от Съда тълкуване на (под)позиция от Комбинираната номенклатура?

2. Може ли принципите на изведеното от Съда на Европейския съюз право на лихва, произтичащо от правото на Съюза, да се приложат и по отношение на възстановявания при износ, чието изплащане е отказано от органите на държавата членка в нарушение на правото на Съюза?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Регламент (ЕО) № 800/1999 на Комисията от 15 април 1999 година за установяване на общи подробни правила за прилагане на режима на възстановяванията при износ на земеделски продукти (ОВ L 102, 1999 г., стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 27, стр. 187): съображение 65 и членове 49 и 51

Цитирани разпоредби на националното право

Abgabenordnung (Данъчен кодекс, наричан по-нататък „АО“), и в частност членове 37, 233 и 236 от него

Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen und der Direktzahlungen (Закон за прилагането на общата организация на пазарите и директните плащания, наричан по-нататък „МОГ“): членове 6 и 14

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 Жалбоподателят изнася кланични птичи трупове в трети държави. В периода между януари и юни 2012 г. ответната митническа служба отказва да му отпусне възстановяване при износ за изнасяните от него стоки, по съображение че изнасяните продукти не са със задоволително пазарно качество, тъй като кланичните птичи трупове не били напълно оскубани или били оставени с твърде много вътрешности; освен това ответната митническа служба налага на жалбоподателя санкция за това, че е поискал възстановяване, по-високо от приложимото.
- 2 Въз основа на тълкуването на подпозиции 0207 1210 и 0207 1290 от приложение I към Регламент (ЕИО) № 3846/87 на Комисията от 17 декември 1987 година за въвеждане на номенклатура на селскостопанските продукти, подлежащи на възстановявания при износ (ОВ L 366, 1987 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 6, стр. 123), дадено от Съда на ЕС в решение от 24 ноември 2011 г., Gebr. Stolle (C-323/10—C-326/10, EU:C:2011:774), Finanzgericht Hamburg (Финансов съд Хамбург) постановява, че наличието на малко пера не е пречка за възстановяването и че в кланичните трупове може да има до четири от посочените в подпозицията вътрешни органи; след постановяването на това съдебно решение ответната митническа служба отпуска на жалбоподателя

заявените възстановявания при износ и му възстановява сумата на наложените санкции.

- 3 Във връзка с това жалбоподателят подава искане до ответната митническа служба да му заплати лихви върху сумата на незаконосъобразно отказаните му преди това възстановявания при износ и върху сумата на незаконосъобразно наложените му санкции за периода, през който възстановяванията при износ не са били платени и съответно са били наложени санкциите. Ответната митническа служба му отказва, а след това отхвърля и подадената по административен ред жалба против този отказ. Поради това жалбоподателят обжалва отказа по съдебен ред.

Кратко представяне на мотивите на преюдициалното запитване

По първия преюдициален въпрос: лихви върху недължимо платени и възстановени санкции

- 4 Съгласно националното право жалбоподателят няма подобно вземане за лихва. Съгласно член 233, първо изречение от АО вземанията, произтичащи от данъчното правоотношение, към които съгласно член 37, параграф 2, първо изречение от АО се числят и вземанията за възстановявани суми, се олихвяват само когато законът предвижда това. Релевантният в това отношение член 236 от АО в случая не може да се приложи, тъй като се отнася до хипотезата на предявяване на вземането за подлежащата на възстановяване сума по съдебен ред, а тук то не е било предявено пред съд. Само в такъв случай обаче може да възникне право на лихва от момента на започването на съдебния процес, тоест от момента на връчването на жалбата на ответника. В Регламент № 800/1999 също не се открива правно основание за искането на жалбоподателя.
- 5 Съгласно практиката на Съда обаче, когато (вносни) мита са събрани в нарушение на правото на Съюза, за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти (решение от 18 януари 2017 г., Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, диспозитив). Това решение на Съда е част от поредица от негови актове, в които той извежда от правото на Съюза задължение за държавите членки не само да връщат на правните субекти данъците, митата и таксите, събрани в нарушение на правото на Съюза, но и да им възстановяват загубите, причинени от невъзможността да използват съответните парични суми (вж. Съд на ЕС, решение от 27 септември 2012 г., Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 и C-234/10, EU:C:2012:591, т. 65), като по принцип лихвите се дължат за периода между датата на недължимото плащане на въпросния данък, мито или такса и датата на неговото възстановяване (вж. решение от 18 април 2013 г., Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, т. 28).

- 6 Санкциите, налагани на основание член 51 от Регламент № 800/1999, обаче не са данъци, мита или такси, а наказания. Същевременно за настоящия състав няма съмнение, че изложената в предходните точки практика на Съда следва да се разбира по-широко и по-общо в смисъл, че няма значение каква е правната квалификация на публичноправното парично задължение, определено от органите на държава членка в нарушение на правото на Съюза — дали то е (вносно) мито, такса, данък, или пък санкция, както в настоящия случай.
- 7 За сметка на това според настоящия състав от гледна точка на правото на Съюза не е сигурно дали описаното тук задължение на държавите членки е налице включително когато възстановяването се налага не вследствие на констатация на Съда, че уредбата, представляваща правното основание за събирането на съответната сума, е приета в нарушение на правото на Съюза, а вследствие на дадено от Съда тълкуване на (под)позиция от Комбинираната номенклатура.
- 8 Според настоящия състав обаче многократно подчертаваното от Съда съображение за компенсирането на имуществените вреди, причинени на лицето поради невъзможността да използва определени парични суми (вж. по-специално решение от 18 април 2013 г., *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, т. 21), би могло да важи и за разглеждания в главното производство случай. Всъщност и в този случай жалбоподателят е претърпял загуби поради това, че паричните суми, с които е трябвало да заплати незаконосъобразно наложените му санкции, не са останали на негово разположение като ликвидни средства.
- 9 Що се отнася до момента, от който пораждат действие тълкувателните решения, постановявани от Съда при упражняване на правомощията му по член 267 ДФЕС, съгласно постоянната практика на Съда тези тълкувателни решения изясняват и определят, когато е необходимо, значението и обхвата на съответната норма, както тя трябва или е трябвало да се разбира и прилага от момента на влизането ѝ в сила, а от това следва, че така тълкуваната норма може и трябва да се прилага от съдилищата и към правоотношения, които са възникнали преди обявяването на решението по искането за тълкуване, ако освен това са налице условията, които позволяват пред компетентните съдилища да се отнесе спор по прилагането на посочената норма (решение от 22 октомври 1998 г., *IN. CO. GE.'90* и др., C-10/97—C-22/97, EU:C:1998:498, т. 23). При това положение тълкуването на подпозиции 0207 1210 и 0207 1290 от приложение I към Регламент № 3846/87, дадено от Съда в решение от 24 ноември 2011 г., *Gebr. Stolle* (C-323/10—C-326/10, EU:C:2011:774), действа *ex tunc* и за разглеждания тук случай, поради което определената на жалбоподателя санкция трябва да се смята от самото начало за противоречаща на правото на Съюза и съответно наложена в нарушение на правото на Съюза.

По втория преюдициален въпрос: лихви върху късно изплатени възстановявания при износ

- 10 В правото на Съюза няма норма, която да предвижда право на лихва в случай на незаконосъобразно късно изплащане на възстановяването при износ. Що се отнася конкретно до настоящия случай, член 49, параграф 8 от Регламент № 800/1999 не предвижда нищо по въпроса какви права има износителят, ако срокът по тази разпоредба изтече, а органите на държавата членка не са му изплатили възстановяването при износ. Ето защо може би трябва да се приеме, че по принцип вътрешният правен ред на отделните държави членки определя условията, при които се заплащат лихви за късно изплатени държавни субсидии.
- 11 Националното право не съдържа общо правило в смисъл, че се дължат (подходящи) лихви върху забавените държавни плащания, а предвижда подобна лихва само в конкретно определени хипотези. В настоящия случай принципно би могла да е от значение разпоредбата на член 14, параграф 2 от МОГ във връзка с член 236 от АО. Предпоставка за прилагането ѝ обаче е наличието на съдебен процес (вж. по-горе, т. 4), какъвто в настоящия случай не е имало, тъй като възстановяването на сумата на санкциите не е било поискано по съдебен ред.
- 12 Тъй като получава с голямо закъснение полагащите му се съгласно правото на Съюза възстановявания при износ за изнесените кланични птичи трупове, жалбоподателят претърпява загуби поради невъзможността да използва тези парични суми; в този смисъл той може би се намира в сходно положение с митническия длъжник, който е бил принуден да заплати определени мита в нарушение на правото на Съюза.
- 13 Съдът подчертава идеята за „определената симетрия“ между положението на операторите, които вследствие на грешка са получили някаква полза в противоречие с правото на Съюза, и положението на операторите, които вследствие на грешка са били ощетени в противоречие с правото на Съюза (решение от 18 януари 2017 г., Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, т. 29). Съгласно съображение 65 от Регламент № 800/1999 с оглед гарантирането на еднакво третиране на износителите в държавите членки в областта на възстановяванията при износ следва да се предвиди изрична разпоредба, че всяка надплатена сума следва да се връща с лихви от съответния ѝ получател. В съответствие с това изискване на правото на Съюза националният законодател предвижда в член 14, параграф 1, първо изречение от МОГ, че вземанията на администрацията за подлежащи на възстановяване суми се олихвяват от момента на възникването им. За да е съобразена вътрешноправната уредба с принципа на симетрията, би могло да е необходимо да се признае право на икономическия оператор да иска лихва още от момента на незаконосъобразния отказ да му се отпусне възстановяването при износ, тъй като в противен случай не би била напълно осъществена изтъкнатата от Съда идея за „определената симетрия“ между

положението на икономическия оператор и положението на митническата администрация.

- 14 В член 14, параграф 2 от MOG обаче държавата членка поне е предвидила, че вземанията на лицата във връзка с данъчното облагане, към които се числят и възстановяванията при износ съгласно член 6, параграф 1, точка 1а от MOG, следва да се олихвяват от момента на започването на съдебния процес, тоест от момента на връчването на жалбата на ответника. В този смисъл на икономическия оператор се полага поне частично подходящо обезщетение за финансовите загуби, които са му причинени поради това, че държавата членка в нарушение на правото на Съюза му е изплатила със закъснение възстановяванията при износ. В настоящия случай жалбоподателят наистина има право на възстановяване при износ, но както вече беше посочено (вж. по-горе, т. 4), той не го предявява по съдебен ред.
- 15 Ситуацията, при която икономическият оператор не предявява правото си на възстановяване при износ по съдебен ред, а само пред компетентния митнически орган на държавата членка, на практика често се среща, когато по съображения за процесуална икономия страните решат да изчакат произнасянето на съда по пилотно дело. В такъв случай при положителен за него изход на пилотното дело икономическият оператор няма право да иска лихва съгласно националното право, като това се обосновава със съображението, че решението да не предяви правата си по съдебен ред, а да изчака съдебното решение по пилотното дело, е самостоятелно решение на икономическия оператор, който съответно трябва да понесе и правните последици от това свое решение, включително отпадането на правото на лихва по член 236 от АО.